

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/8. uri popoldne.

Štev. 175.

V Ljubljani, v sredo 4. avgusta 1886.

Letnik XIV.

Židje!

(Konec.)

Pa pri vsem tem si je novodobno židovstvo le naš velikanski Dunaj za svoje glavno gnjezdo izbralo. Naši Dunajski Nemci so se namreč kar slepo vsedli na nastavljen jim limanice židovskega liberalizma, ki je bil s strupenim sovraštvom do Slovanstva in katoličanstva bogato napirjen, v nadi, da bode iz tega res nova sijajna prihodnost izvirala za Dunaj in vso širno Avstrijo. Oj zmota, pogubonosna zmota! Čifut se za pravo, pametno svobodo, za pravi blagor države in ljudstva niti ne briga ne, ker njemu je mar le umazani, samolastni dobiček in dosega največjega vpliva za prosto izžemanje in zatiranje kristjanov — Nemcev, kot Slovanov in Madjarov. Za vse to bili so skoraj vsi dunajski, pa tudi drugi Nemci dolgo, dolgo časa popolnoma gluhi in slepi. In ravno to bilo je največje veselje v Izraelu. Od vseh strani je „izvoljeno ljudstvo“ v celih trumah kot v obljudljeno deželo romalo proti Dunaji, kterege si je zlasti s svojim časopisjem v posest vzelo ter ga tako rekoč v Novi-Jeruzalem spremenilo. Vsled tega zdaj že do 130.000 židov na Dunaji po svoje šari in gospodari. Pred 35 leti je bilo na Dunaju nekako 6000 do 8000 židov. Cela Francija in Anglija ne premoreti toliko židov, kolikor jih zdaj sam Dunaj v sebi hrani.

Potem pričelo se je njih delovanje, ki je bilo za Dunaj, kakor za celo Avstrijo silo pogubonosno — rovanje. Vse kar je bilo katoliškemu kristjanu častitljivega in svetega, se je po tem laži-liberalizmu nesramno v blato teptalo. Nepoboljšljivi potepuhi in celo največi hudodelci, n. pr. goljufi pri železnicah, so se više čislali, nego naši katoliški škofje in mašniki, če so bili tudi še tako iskreni apostolski možje. To je bil naš novodobni napredek na cerkvenem in verskem polji. Od druge strani se je pa pod krinko svobodne konkurence in svobodne obrtnije le svobodna odrtija ter splošna podkupljivost in popačenost mogočno šopirila ne le po Dunaji, ampak tudi iz Dunaja na vse strani države. Nasledek tega bilo je od ene strani čedalje večje židovsko bogastvo, od druge pa naš napredek — v čedalje večje uboštvo. Zviti čifuti so si potem lahko v pest smijali, ko so jim ne le kratkovidni Nemci, ampak tudi mnogi „napredujoči“ Čehi in Slovenci na limance šli, da so nesramni židovski liberalizem tudi oni pri svojih rojakih v pogubo in sramoto naroda strastno božati in dalje širiti jeli. Nič se ne pomišljujemo tu naravnost izreči, da vsi liberalni časniki so pravo, če tudi slepo in nezavedno orodje židovstva. Napredek imajo na jeziku in na papirju, a napredni dobiček spravi žid prej ali slej v svoj žep. Oj kratkovidnost in slepota!

Strupeni sad tega antikristovega liberalizma bila je čedalje večja brezbožnost, razuzdanost in popačenost; preziranje in zaničevanje cerkve, a prevelika skrb za hudodelce po ječah, ktere je lažnjivi liberalizem skoraj le kar gladil, nasproti pa je zunaj poštenega delavca za njegov krvavi zaslužek opeharil, če je le mogel. A da je mogel, pripomogla mu je njegova zvita buča in pa neomejena prosta konkurenca, ktera mu je v zvezi s kapitalom vrata do vsakojake prevare in izmolzbe ljudstva na stežaj odprla. Iz tega izviralo je za poštenjaka res le čedalje večje siromaštvo; kajti znano je, da poštena

žena z brezvestno in razuzdano potepenko nikakor vspešno tekmovali ne more.

To je poštenim Nemcem že zdavnaj oči odprlo. Spoznali so, da so silno na krivo pot zagazili vsi tisti, ki so s pomočjo brezvestnih židov Bog vé kaj doseči mislili, kajti židu je za denar vse na prodaj, tudi poštenje, narodnost in vera, on se dela ultranemca ali ultramadjara le ker mu kaže in dokler mu kaže, da s tem ložej druge odira in zatira. Svobode tudi druge ne čisla, razen tiste, s ktero da ložej kristjane molze in slepari. Toraj vidimo, da se on, če mu kaže, celó v ultracheha ali ultrakatolika prelevi, ako le s tem ložej svoj zlobni namen — kristijane opehariti — doseže.

To je toraj pošteno nemško ljudstvo po deželi že zdavnaj spoznalo ter se že pred 6. leti s studom obrnilo od nekdanj toliko mogočne, pa z umazanimi židi tesno zvezane zjedinjene leve in rajše poštenim Slovanom v mir in spravo roko podalo. Hvala in čast mu za to! Naj bi se le povsod to spoznalo; a žalibog, da se ne!

Pa v novejšem času so se tudi nemški Dunajčanje sploh čedalje bolj one sramotne zveze sramovati jeli, ktera je porodila v poslednjem času tako strahovito popačenost, da je vsled nje poštena kupčija in obrtnija več ali manj povsod opešala, ter le lažnjivi, židovsko-nesramni „schwindel“ na površje splezal. To spoznanje in prepričanje provzročilo je tudi na Dunaji porod antisemitizma, ki se pod imenom „Reform-Verein“ že mogočno zbira in razširja pod znamenjem poprej že sploh preziranega križa ter želi, da bi kristijane vseh narodnosti na kakoršen si boji način neznosne židovske móre rešil.

To prizadevanje zdi nam se tem bolj opravičeno, ker kristijana že njegova vera uči, da je vsak človek, toraj tudi žid njegov bližnj in da ne sme, kakor si bodi, ž njim počenjati; nasproti pa je židu le žid njegov bližnji, a kristijana sme kot kako živinče neusmiljeno odirati, kolikor mu drago, ker mu tega njegova vera po talmudu spačena nič ne prepoveduje, marveč še storiti veleva.

Zatoraj ni čuda, da je židu prosta, neomejena in brezobzirna konkurenca tolikanj ljuba in draga, ker on se nobenega, niti najsramotonejega sredstva ne vstraši, da le svoj zlobni namen doseže, dočim kristijan židu niti lasú skriviti ne namerava. Tu se toraj hud, pa neenak boj bije, toraj nam je zares nujne in celó državne pomoči treba, ako nočemo na vse zadnje gmotno in duševno popolnoma propasti.

Židovskega ljudstva in njih razmerja do kristjanov ne moremo razumeti drugače, ako se ne spominjamo na prerokovanje Božjega Izveličarja, kterege so njih očetje zavrgli in njegovo kri klicali nad se in nad svoje otroke. Ahasver, večni žid, to je prava slika židovskega ljudstva. Kar pa so bili nekdanj Filistejci Izraelovim otrokom, to so židje kristjanom, — bič in strahovalna šiba. — Sedaj, ko so židje polastili se po Evropejskih deželah časnih dobrot, ne manjka jim družega, nego da posedejo vsa častna mesta, t. j. da postanejo duhovski in deželški oblastniki in kaj pa potem? To kar je nastalo v 14. stoletji na Španjskem. Splošno preganjanje židov. V ti deželi niso bili židje le pri deželški oblasti prvi, marveč na videz krščeni židje so bili tudi cerkveni predniki, baje tudi škofje. A sedaj se je vzdignilo španjsko ljudstvo in je iz dežele iztiralo vse žide brez razlečka. Mi nočemo preganjanja židov, nikakor ne zagovarjamo, naj se premoženje židov

obrne v državne namene, kakor to priporočajo nekteri krščeni in nekrščeni židje zaradi cerkvenega premoženja, edino to kar mi želimo je, da bi modra postavodajava varovala kristjane pred židi. — Po nekterih deželah si židje kar nič ne morejo pomagati, baje med Srbi ne. Toliko bolj jim zori pšenica med Poljaki, Čehi, Madjari in Nemci. Njih silna moč izvira nekaj iz njih složnosti, povsod solidarno postopajo, drugič pa so tako inteligentni, ali če raje prekanjeni, da si ljudstva znajo obrniti v svojo službo, in da vkoristijo z narodnimi prepiri.

Zato so pa dežele, kjer cvete narodni prepri, kakor na Českem, ali kjer se laskajo narodovim strastim, kakor na Ogerskem — eldorado zlata dežela židom. Na Ogerskem jim je vlada pokorna, glej Tizla - Eslarsko žaloigro, pozidanje poplavljenega Szegedina, preustroj gospodske zbornice, na Ogerskem jim ne manjka družega, nego da bi se množili po zakonih s kristijani. Zato je pa tolikanj težavno vladati na Ogerskem, ker se je treba zmirom le ozirati „kaj porekó na to židje“. Imamo sicer to stran in onstran vlade antisemite, ali kaj pomaga, ko imena antisemitov tako slabo slovó, da katoliški konservativci ne morejo z njim hoditi. Kar se Schönererja tiče, dobro vemo vsi, zakaj? Verhovay, ogerski antisemit, je pa baje skrajni levicar, no za takim pa konservativno-katoliški poslanci ne morejo hoditi. Ne ostane tedaj družega, da mora konservativna stranka sama to vprašanje premisliti. Prepozno bode, ako si bode ljudstvo samo pravic iskalo. — Kako je na Ogerskem vse po konci zaradi židov, nam nekoliko pové tudi zadnji ljudski shod preteklo nedeljo.

Eötvös-a niso marali za govornika; zbor so se vdeležili po večem le mali obrtniki; ti se gotovo ne brigajo v prvi vrsti za povišanje generalov, marveč nezadovoljni so, pomagali bi si radi, pa ne vedó kako, sedaj pa pridejo ljudski zapeljivci, ki se laskajo veličjeblodju (šovinizmu) Madjarov; narod pozabi za nekaj časa svojo bedo, se poganja in navdušuje za stvar, ki jo nihče ne napada, dá se celó zapeljati do veleizdajskih izjav in to vse v imenu madjarske (ogerske) narodnosti. Tisti pa, ki so vso stvar tako umetno nasnovali, pa se v pest smeja, češ, zopet smo prikrili kratkovidnemu ljudstvu svoje denarce. Kdor zná, ta pa zná, tako si misli prekanjen sin Abrahamov v novem Kanaanu, ob Donovi in Tisi.

Kje je največ premoženja?

Židje kažejo na cerkveno premoženje, da bi ljudje ne videli, kaj se skriva za tem plaščem. — Poglejmo si stvar bolj na drobno. Do l. 1848 židom v Avstriji ni bilo privoljeno kupavati si zemljišče, na Ogerskem še do l. 1862 niso smeli imeti zemlje in ležečega posestva. Od tega časa je minulo 37 ozioroma 23 let in kakšni ljudje so sedaj veleposestniki?

Dosihmal je bil knez Schwarzenberg največi veleposestnik na Českem, sedaj je Rothschild. Ta ima četrti del tega posestva kar ga ima 60 starih plemenitih rodovin na Českem. Rothschild ima na Českem sedemkrat več posestva kakor cesarska rodovina. A tukaj moramo povdarjati, da je Rothschild dobil to še le v 35. letih, med tem, ko je srednje posestvo prišlo ob vse premoženje, a Schwarzenberg, Lob-

kovici in drugi stare česke plemenite rodovine imajo posestva že več sto let, in so jih dobili ta čas, ko so bila še ne obdelana in brez gospodarjev. — Kaj pa ima še le Rothschild na Dolenje-Avstrijskem, Moravskem, na Šlezkem in na Ogerskem? Kaj ima Rothschild na Francoskem, Španjskem, Nemškem, Laškem in v Ameriki?

Grad Ferrières, Rothschildovo posestvo, je tako, da ga mu ni para na svetu, vsi kraljevi gradovi naj se skrivajo pred njim; sveta okolo njega je 10 □ milj t. j. 100.000 oralov, n. pr. trikrat toliko kolikor je od Ljubljane do Vrhnike in od Laverce do Viča. Zemljišče, ki pripada gradu Ferrière, je n. pr. dvakrat tako veliko kakor vse, kar imajo duhovski redovi na Francoskem. O tem pa žid Gambetta ni povedal ničesa, ko je dražil delavce in male kmete zoper tako imenovano mrtvo roko, da niso videli posestva, katero je bilo nakopičeno v rokah židovskih bankirjev. Na Francoskem je mnogo židovskih bankirjev, od katerih ima vsak zase nad 50.000 oralov. Židje tolikrat kažejo na veliko feudalno posest, graščino Chambord. Ta ima 6000 oralov, toraj uprav 16. del tega, kakor graščina Ferrière in to je posestvo starodašne kraljeve rodovine. Rothschild ima razen Ferrière največ vinogradov na Francoskem in to sedaj še zmiraj množi.

Se vé, da lahko ceno določi vinu po svojem; najboljše vinsko leto tako zasučé, da je pogubno malemu vinogradniku. Trtna uš, ktere že sv. pismo omenja; nje iznajdba na Francoskem in pokončavanje vinogradov malih posestnikov, katero so ukazale oblasti, tekne najbolj Rothschildu, ker uniči vso konkurenco.

Žid baron Popper ima polovico Nitranske županije, vsako leto se izselijo prohibitni prebivalci od tam, ker žid Popper zbira tam veleposestvo.

Ni davno temu, kar je žid Deutsch pridobil v Pečuhu posestvo 200.000 oralov. Koliko sveta so že židje: Königswarter, Vodianer, Springer, Gutmann, Todesco in drugi židje na Ogerskem pod sé spravili, se najbolj vidi iz tega, da imajo sedaj 25 odstotkov glasov v velikem posestvu. V Galiciji, tako je povedal židovski list polen radosti, je 80 odstotkov zemlje v židovskih rokah. Kdo so toraj veleposestniki? Ali cerkev ali židje, ki pri vsaki priliki kažejo na posestvo mrtve roke, in svetujejo, naj se to v imenu „države“ ugrabi. Židje, kaj pak, se ne brigajo za to, da je s tem premoženjem združeno mnogo dolžnosti. Ne skrbi jih, kdo bo opravljal dolžnosti, ko se ugrabi cerkveno premoženje, brezvercem je vse eno, ako tudi zgine iz površja zemlje bogočastje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. avgusta.

Notranje dežele.

Avstrijsko - nemška zveza za nas in našo politiko vedno večji pomen dobiva in ga bo dobivala še toliko časa, dokler bomo sploh na Balkanu opraviti imeli. Da nas Rusi ondi grdo gledajo, je znana in dognana stvar; da bi nas radi pregnali od ondot, in bi bili to tudi že poskusili, če bi se njihov državni kancler temu ne vstavljal, tudi že marsikdo vé! Če bi mi toraj ne imeli krepkega zaveznika, (ki nas je bil pač enkrat prav lepo na led speljal), morali bi si takega takoj iskati. Ta naš politični in vojni zaveznik je Nemčija! „Gleiche Seelen finden sich“, pravi nemški pregovor in tudi Avstrija in Nemčija sta se našli — ne ker bi si bili morda podobni ali slični po duhu — temveč ker obe na sličen način čelvelj žuli. Kakor na nas Rus na Balkanu preži, tako ima vsaj po eno oko Francoz vedno preko Rena na Nemško uprto. Ob prvi ugodni priliki obrnil bo tjakaj tudi svoje drugo oko in bo ob enem za puško prijel. Iz tega se že razvidi, da ste obe državi vsaka od svoje strani v vedni nevarnosti, obe potrebujete podpore in to jako zdatne. Skrbeli ste pa ob enem tudi za potrebno rezervo in ta je onstran kanala — na Angleškem. Trocarska zveza Avstrija - Nemeč - Rus se je kar po tistem spremenila v drugo, prvi podobno, ki je pa tudi enake vrednosti, Avstrija, Nemčija in Angleška. To se zna, da bi tretja v zvezi — Anglija še le tedaj pritisnila, kedar bi se posamična nasprotnika Avstrije in Nemčije — Rus in Francoz skupno ali pa vsak za-se nad svojo nasprotno državo spravila — Rus namreč nad Avstrijo, Francoz pa nad Nemčijo — pri kateri priložnosti bi se pa Rusi tudi lahko proti Nemčiji postavili; kajti kljubu najbližnjemu sorodstvu cesarskih dvorov se Rusi in Nemci nič kaj ne marajo.

Avstrijsko-nemški šovinisti trdijo, da v Avstriji ni obstanka, če se državno krmilo ne izroči izključljivo le nemško-narodnim rokam in če ne bo vsaka dežela le takih mož pošiljala v državni

zbor, ki si le na nemški rog razumejo. Taka trditev je neumna že iz tega ozira, ker avstrijska država ne obstoji izključljivo le iz prebivalcev nemške narodnosti, temveč tudi iz onih slovanske in laške. Posebno slovanske narodnosti je toliko, da se nemška takoj mora skriti pred njo. „Nič ne dé, pravijo Nemci, če smo številno za vami, nadkriljajemo vas pa tem višje po duhu!“ Kdo je pa porok, da je to resnično? Dokazi, ki smo jih v poslednjem državnem zboru na Dunaji doživeli, nas nikakor tega ne prepričajo. Tisti dokazi so bili tak odsev prave nemške surovosti in nestupljivosti, kakošnega pri naših poslancih do sedaj še ni bilo, naj bi ga tudi nikoli ne bilo. In taki ljudje si upajo trditi, da jim gre za gospodarstvo v državi, ker nas duševno nadkriljujejo! Avstrija toraj čisto nemška, t. j. z odločno nemško vlado na čelu nikakor ne more biti. Druga točka, ki je pa še vse bolj pomenljiva, kakor prva, je pa ta, da imajo ti ljudje, ki tako strastno po vladnem krmilu segajo, svoj kompas vedno le proti Berolinu obrnjen. Gorjé, če jim pride državna naša ladija v roke; takoj bi jo razbili ob pruskih klečutih, kamor jih sree noč in dan vleče. Čisto nemška Avstrija poleg nemškega cesarstva toraj nikakor ni možna, in vlada v Avstriji mora ostati, kakor je sedaj; vsakih mož nekaj naj ondi sedi.

Vnanje države.

Avstrija in Italija sta si v dnu srea prav v takem nasprotju, kakor Nemci in Francozi. Na videz je pa tolikanj razločka, da med tem, ko v Berolinu in Parizu drug čez drugega zabavljajo in si pesti kažejo, tega pri nas in v Rimu ni, kar pa „irredente“ prav nič ne ovira, da bi ne nadaljevala pričetega dela, katero misli izvršiti z odkrehom južnih Tirolov in pa celega Primorja z Goriško, Istro s Trstom in Dalmacijo vred. Saj ni še tako zdavnej, ko smo čitali o nameravanem napadu v Puljski vojni luki; „irredenta“ ga je skovala v Milanu. Kje je Milan in kje je Pulj in vendar jih je tolikanj srbelo, da so poslali avstrijskega renegata tjakaj, da bi bil jedno vojnih ladij iz morja v zrak poslal. Mar li ni tako zavratno in tihotapno postopanje še desetkrat bolj nevarno, kakor pa če bi nam Lahi iz Rima ali iz Jakina ali od koder-koli jim drago, kar naravnost zobe kazali, kakor to Francozje v Parizu ali kjer se sploh slučajno snidejo, povsod delajo? Zavraten sovražnik je stokrat bolj nevaren, kakor pa javen, kajti poslednjemu se lahko ali težko braniš, kakor je že ta bolj ali manj močan; zavratnemu pa nikdar ne, ker ne veš, kje da preži na-te. In gotovo je, da kakor hitro bi se mi res z Rusijo na Balkanu sprijeli, še tisto uro odrinili bi laški vojni parniki iz Jakina proti Dalmaciji, proti Pulju in Trstu, tako nas imajo radi in komaj čakajo, da bi nam pokazali, kako lepe reči da so si na morji napravili, odkar jim je naš nepozabljeni Tegethof nekaj takih leta 1866 pri Visu razbil.

Kako pa je kaj s **svetovnim mirom**? Godi se mu, kakor ubožanemu kmetu, kterega je liberalno gospodarstvo na kant pripravilo. Visi in visi, dokler se drugim poljubi. Konečno dostikrat vendar-le obvisi! Prav tako je tudi s svetovnim mirom, ki se je v Evropi naselil. Tri velesile postavile so puške v piramide, med kterimi se sedaj mir sprehaja gori in doli; okoli piramid hodi pa nekaj nagajivcev, ki ga po svoji moči dražijo. Med poslednjimi sta dva jako trdna — eden na severu, ki ga za Rusa kličejo, drugi na zapadu, ki francoski zna. Prve tri so pa Avstrija, Nemška in sebična Anglija, ktera je v trocarski zvezi prevzela nalogo, ki jo je iz začetka Rusija imela. Te tri velesile so se menda med seboj zmenile, da bodo vsacega takoj skupno po prstih krenile, kdor bi se drznil evropejski mir dražiti. Če bodo tudi mož beseda, je drugo vprašanje; kajti govori se dandanes, posebno sedaj, ko je še dolg dan, silno veliko, stori pa zarad silne vročine prav malo. Saj smo videli, kaj so storile Avstrija, Nemčija in Rusija nasproti Srbom in Bolgarom, ki so si lansko leto v lase skočili? Roke so križem dejale in mirno gledale. Še le tedaj, ko se je mislil Bolgar z zmago po moči okoristiti, reklo so: Stoj! In pozneje pri Grški? Kaj so se Grki brigali za vse lepe besede in prošnje, kaj za vso Carigrasjsko konferenco! Še le evropejsko brodovje pred Pirejem jih je podučilo, da je vendar-le treba nekoliko paziti, kaj velesile pravijo. Naj bi te trocarske velesile v bodočnosti le manj govorile in več delale, potem se ne bo bati, da bi nam nagajivci mir pregnali.

Na **Nizozemskem** je ministerstvu notranjih zadev katoliški župnik Viljelm van Usveld rimsko-katoliške občine Franeker pisal naslednje pismo: 1. V našem mestu ni katoliške šole za rimsko-katoliške otroke, in katoliški stariši morajo svoje otroke, ako jih hočejo pošiljati v šolo, izročiti jih javni šoli. 2. Vsak katolik veruje in spozna, da je Kristus v zakramentu sv. Rešnjega Telesa pričujoč pod podobo kruha po božji in človeški natori, in da ima iz tega vzroka ta presveti zakrament za največo skrivnost sv. vere in ga časti. 3. Janez Holling, pomožni učitelj na javni ubožni šoli v Franeker-u, je versko čustvo katolikov močno razžalil s svojim tovarišem Simmermanom. Najprej se je posmehoval, prišel je iz tretje sobe v četrto, kjer je s peresnim nožičem iz pole papirja koščke izrezoval hostji podobne, potem je pa dajal te koščke katoliškim otrokom Rolsma, Looijuga in Rypstra po imenu, da naj jih vžijejo; otroci so pa slutili, da tu gre za za-

ničevanje verskih skrivnost, so se branili koščke papirja jemati, a Holling jih je žugaje s kaznijo v to silil in je Rolsmi samo tak košček v usta posilil. To hudobno in pohujšljivo dejanje je tem huje, ker je Holling vedel, kaj je delal, ker je rojen od katoliških starišev in ga je zgoraj imenovan župnik v veri podučeval, toraj vé in je prepričan, kako zelo katoličan čisla presv. zakrament, kterega je on zaničeval; to žalostno in pohujšljivo dejanje se je zgodilo v šoli in med šolskim časom. Imenovan župnik toraj prosi ministra, naj bi hotel delati na to, da se kaj takega spouštljivega ne zgodi več. — Tako se godi otrokom v javnih državnih šolah, toraj se ni čuditi, ako se kristijani bojujejo zoper zavode, v kterih se otrokom jemlje vera. Šole brez določenega veroizpovedanja so šole nejevere. — Ali je toraj čuda, da za take šole ne mara ne katolik, niti veren protestant. Mladina v takih šolah izrejena ne pozna nobene oblasti nad sabo, razen oborožene sile, kakor se je to videlo pretekli teden v glavnem mestu Nizozemskega, v Amsterdamu.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 2. avgusta. Najlepše znamenje za kak narod in najgotovješi porok za srečen obstanek in blag razvoj njegov je spoštovanje in ljubezen, ki jo kaže do duhovskega stanú. Blagor človeku, kteremu črna suknja ni še v pohujšanje ter znamenje nevednosti, komur še pogubna slana brezverstva ni še zamorila pravega razsodka in krščanske zavesti. In narod, kterega mladeniči se radi posvečujejo duhovskemu stanu; kraj, kteri duhovnike pošilja iz svoje srede v vinograd Gospodov, ne more biti zgubljen, ker ima še dovolj zdravih kalí, da tudi od posameznih slabost in napak še lahko ozdravi.

Kamnik, to prijazno mestice, ima v tem obziru častno mesto na Slovenskem. Dokaj duhovnikov je že vzredilo; v lanske leto se je praznovala nova maša in tudi letos ni bilo brez te znamenite slovesnosti. Daroval je prvo daritev sv. maše 1. avgusta na Šutni č. g. Ivan Hromec; Kamničani, ponosni na zopetno novo mašo, okrasili so in ovenčali svoje mesto. Visoka maja stala sta, eden na Šutni, drugi pred rojstno hišo novomašnikovo; okrašeni so bili slavoloki s primernimi napismi, zlasti na domu in v župnijskem poslopji. V krasno ovenčano cerkev, vso v lučicah, se je vil sprevod. Za malim številom svatov je stopala duhovščina, ktera je spremila v mnogobrojnem številu svojega novega tovariša na njegovi prvi poti k altarju.

Čudno, a radostuomirno vtriplje mlado srce, ko novomašnik prvič slovesno reče: „Introibo ad altare Dei!“ Da, nov dom si izbere s tem prvim pristopom; altar je odslej njegova domačija, altar njegovo zavetje, altar njegova služba, njegovo življenje. Zdi se, kakor bi strel in glasno zvonjenje slavila mir, ki ga je dobilo pri altarju Gospodovem mlado srce; slavila ločitev služabnika Gospodovega od sveta in njegove zapeljivosti.

To je tudi povdarjal č. g. špiritual Flis, ki je v krasnem govoru opisaval zaroko mašnikovo s sv. cerkvijo; povedal je tudi, da ta zaroka ni vselej vir veselja — vsaj svetnega ne, marveč da mora duhovnik vsled svoje zaroke, če se je zvesto in nepremakljivo drži, mnogo prestati, mnogo skusiti, ker dokaj jih je, ki ga ponižujejo, obrekujejo, žalijo in smešijo pred svetom; mnogo jih je krivih prerokov, s kterimi se mora bojevati duhovnik. Govor je bil res tako umetno osnovan, in vendar tako poljuden, da bi se ga človek ne naveličal poslušati.

Po slovesni sv. maši, pri kateri so pevke in pevci pod vodstvom velečenjenega g. Čenčiča izvrstno peli, je bil obed pri č. g. dekanu. Med gosti je bil tudi profesor in katehet dr. Bauer iz Zagreba; napitnice so se vršile druga za drugo in le prehitro je preminul veseli čas. Tudi več telegramov in častitek se je prebralo, kar je povečalo zabavo in radost.

Prisrčno želimo vsi, naj bi Bog čvrstega gospoda novomašnika dolgo ohranil zdravega v svojo čast in izveličanje duš njemu izročeni. Mnoga leta!

Iz Dolenjskega, 3. avg. (Glas ljudstva). Ko je bila pred nekaj leti na Hrvaškem in ob kranjski meji živinska kuga, takrat je slavno deželno predsedništvo Kranjske vsa dovoljena sredstva najstrogeje uporabljalo in spolnovalo, da je obvarovalo našo kronovino pred nesrečo razširjevanja živinske kuge v naši deželi. Postavilo je

močen vojaški kordon, na stotine in stotine komadov goveje živine romalo je v neusmiljene roke konjdircev, ako se je sumilo, da so okužene, ali le prišle v dotiko z govedo, ki je bila na tej bolezni poginila. Vsa sredstva uporabljala so se, na stotisoče je sl. vlada žrtvovala v prid našega prebivalstva, da ga je obvarovala materijalne nezgode. Gotovo je ta čas natanjko izpolnila svojo dolžnost in smemo jej za to hvaležni biti.

Kako pa danes?

Kolera je v Trstu in v Reki. Z obeh mest pobira kopita bogato meščanstvo in hiti v druge kraje. Posebno velja to o Reki. Znano je, da se je že obilo rodbin s posli vred naselilo v bližnjih vaseh, v mestih na Hrvaškem na meji ob kranjski deželi. Tako v Zagrebu, v Karlovcu, v Delnicah itd. Ali nam Kranjcem, sploh Avstrijcem tostran Litave ne preti od tod največje zlo? Pomisliti je treba in gotovo imamo pred seboj večo nadlogo, kakor je bila živinska kuga. V prvi vrsti je vedno občevarjanje in dotika prebivalstva iz političnih okrajev: Novega mesta, Krškega, Črnomlja, Kočevja in Logateca Hrovaškega in narobe, vedno prihajanje ondašnjega prebivalstva z našimi v omenjenih političnih okrajih. Od naše strani hodi na Hrvaško zmirom na stotine ljudi, kakor n. pr. prodajalci, trgovci, mešetarji, delavci, havzirarji itd. Tam pridejo z vsemi ljudmi v dotiko, oblezejo vse kraje, občujejo z vsemi ljudmi — z zdravimi in bolnimi. Kdor pa ima nesrečo, da zboli v tujem kraju, nima miru, naj bo še tako močno bolan, domu mora; tudi samo zato, da doma umrje.

Kako velika pa je dotika Kranjske s Hrvaškim, sledi iz tega: Na Hrvaško hodi vedno na stotine vinskih trgovcev kupovat vina, žganja, češpelj, potem gré zopet jednako število tja kupovat goveje živine, konj, prešičev. Koliko pa je iz omenjenih okrajev tam doli prekupcev, mešetarjev, lončarjev, delavcev itd. kdo more to reči! Narobe pa prihaja od tam k nam tudi ravno tako mnogo takih prekupcev kakoršni od tod tja hodijo. To velja v obče. Da pa je občevarjanje ljudstva na meji ob Kranjskem z ondanimi ljudmi še živahnejše, kdo bo temu oporekal?

Kako velika nevarnost preti nam pa iz Hrvaškega, da se k nam kolera zanese, razvidimo pa nadalje še iz tega, ker so tam doli zdravstvene razmere najžalostnejše. Ne samo, da jim manjka spretnih zdravnikov, strogih zakonitih naredb od strani poklicanih oblastij, je ljudstvo preveč zemarjeno, lahkomisljeno in premalo omikano, da bi se samo po sebi varovalo. Nebrižnost v tej zadevi je nepopisljiva. Ni čuda, da se kolera v Reki širi in vedno več žrtev zahteva. Kmalobodemo slišali, da je že v Zagrebu, v Karlovcu in drugje.

Kdo nam je porok, da si ne izbere prenešana na Kranjsko vsled obilega občevarjanja našega prebivalstva, tudi to deželo za svojo žrtev? Kdo je poklican, čuvati v prvi vrsti, da se ognemo te nesreče? Kdo, če ne sl. deželna vlada! Ako je ona pred nekolikimi leti vse mogoče storila, da bili smo obvarovali živinske kuge, zakaj ne bi sedaj zoper mogoče razširjenje na Kranjskem storila vse, kar jej je v moči, kar je njena sveta dolžnost in kar mora storiti. Posebno v omenjenih političnih okrajih.

Dvojih sredstev moram omenjati. Naše zdravstvene razmere toliko zboljšati, prebivalstvo na nje opozoriti, kolikor se dá, in drugič občevarjanje s Hrvaško zapreti.

V kaki veliki meri smo vzlasti gledé prve točke na Dolenjskem zanemarjeni, hočem z naslednjimi besedami naslikati. V največjih krajih na Dolenjskem, posebno v mestih, trgih in večih vaseh manjka I. pitne vode II. sploh vode. Ako omenjam pitne vode, izrečem pač neovrgljivo resnico, da morda nikjer ljudstvo tako slabe vode ne pije, nego ravno na Dolenjskem. Evo vam to: Teče majhen potok po dolini mimo šest in več vasi: Živina napaja se v njem, pusti vse okusne vodene in trde odpadke v njem; pere se v potoku vsa umazana obleka; kopljejo se v njem mladina in odrasčeni. Tako vodo ob jednom ljudstvo rabi za pitje in kuho. Da pa je voda še bolj mastna, zato skrbé vsi, še strojarji, ki namakajo, belijo in strgajo kože. Naj pride v tak kraj samo jeden slučaj, da jeden za kolero umrje in naj se zmeša voda s bacilami! Kdo je potem porok, da ne dobi na stotine ljudi kolere? Da ne pretiravam, pritrtil mi bode marsikateri bralec „Slovenca“, kateri bode bral te vrstice, kajti povzete so iz večega trga na Dolenjskem.

Drugič manjka sploh vode za snaženje obleke, zato se je nam še bolj bati kolere, ker naše prebi-

valstvo ob meji Hrvaški se loči dosti od onega onstran Kolpe.

Občevarjanje našega in onstran Kolpe stanujočega prebivalstva naj se z močnim kordonom pravočasno zabrani. Kajti, ko bo kolera pri nas, ta čas bo prepozno. Bolje je, luknjico zašiti, kakor pa obleko vso proč vreči.

Ne oporekam, da so sl. okrajna glavarstva svojo dolžnost spolnila, a storila so to bolj mehanično, kakor energično. Jaz rečem to zaradi tega, ker so njih razglasila bolj na papirji ostala, kakor da bi jih županstva strogo in natanjko izvrševala. Zato pa naj gré ta glas iz ljudstva na sl. deželno predsedništvo z najudanejo prošnjo: Naj slavno isto blagovoli strogo nižjim organom zapovedati, da se morajo vse zaukazane določbe natanjko spolniti in naj se meja proti Hrvaški zapre, ker edino tako je mogoče, da se obvaruje naše ljudstvo pred to nevarno boleznijo.

Iz Brega blizu Trsta, 2. avgusta. Dragi „Slovenec“! Žalostno novico ti naznanim, kolera je prvo žrtev izmed delavcev v vinogradu Gospodovem tirljala. Neutrudljivi č. g. Ivan Svet, duhovni pastir v Ricmanjeh (pri sv. Jožefu), je s previdenjem po kolero napadenih to bolezen sam nalezel in po tridnevni trpljenju danes zjutraj previden s sv. zakramenti v Gospodu zaspal. Priporočamo ga prijateljem in znancem v molitev. Naj v miru počiva!

Druge vasi Dolinske fare so do zdaj še proste te šibe božje. Bog nas varuj še tudi zanaprej!

Iz Velikovca, 3. avgusta. Z veseljem smo čitali v 172. številki „Slov. Naroda“ dopis iz Koroškega, v katerem se navajajo zasluge našega vrlega in v resnici neustrašljivega borilca za pravice milega nam slovenskega naroda in iz kterega smo med drugim povzeli preveselo vest, da bo starosta koroških Slovencev gosp. prof. Andrej Einšpieler praznoval prihodnje leto svojo zlato mašo in zajedno s to tudi svoj 75. rodni dan.

Nadejamo se, da se bodo Celovski Slovenci o pravem času v ta namen združili ter osnovali odbor, ki naj bi imel nalogo skrbeti za potrebne priprave. Preverjeni smo pa tudi, da bodo koroški Slovenci z največjem veseljem pripravljani storiti za to stvar kar le mogoče, samo da se dostojno proslavi mož, ki ima za nje in za narod slovenski premnogo ogromnih zaslug. — Dal mili Bog, da naš otec to slovesnost še prav vesel in krepak včaka! Koroški Slovenci iz vseh krajev naše domovine prihiteli bomo isti dan častit ga v mnogobrojnem številu, da mu tako udano čestitamo k tej pomenljivi slavnosti in ga tadaj še posebej prosimo, da nam izvoli tudi nadalje z božjo pomočjo ostati še mnogo let tako zvest vodnik in skrben oče, kakoršen bil nam je vsikdar.

Pri tej priliki pa hočemo ž njim vred še posebno prositi Boga, da ga nam zatiranim Slovincem na Koroškem še mnoga leta pusti krepkega in zdravega na duhu in telesu, da bode mogel jedenkrat gledati sad svojega truda, kateri mora prej ali slej pognati na njivi, jedino le po njem samem izorani.

Da bi imeli mi koroški Slovenci vsaj še par takih mož, kakoršen je naš Andrej Einšpieler, veselili bi se iz dna svojih src teh dobrot; tako pa nas le navdaja bojazen, kaj bo z nami, ako nas on zapusti in se preseli v boljšo bodočnost. — Izguba tega moža bila bi za koroške Slovence grozen udarec in on bi nam bil nenadomestljiv.

Razmere za nas Slovence na Koroškem so jako žalostne in mnogokrat bilo nam je že obupati, ker pomikamo se vedno le v čase, kateri nam našega obstanka v Koroški nikakor ne zagotovljajo, marveč naši nasprotniki Nemci z nami čedalje bolj brezobzirno ravnati smejo in nam niti za las naših pravic ne hoté priznati.

Naša deca ne umeje nemščine, a učitelji so primorani podučevati jo jedino le v nemškem jeziku. Tudi verouk predavati se mora na vseh šolah slovenskih pokrajin le samo nemški in vse prošnje in pritožbe so „bob v steno“. — Ni jim do tega, se li Slovenec česa nauči ali ne; glavna zadača jim je ta, da ga pustijo priti iz šole zabitega, da ga pozneje kot tacega morejo v njihove strankarske namene prav po svoji volji vporabljovati.

Zatoraj daj Bog, da naš neustrašljiv boritelj g. prof. Andrej Einšpieler še prav mnogo let zdrav in čil vstraža med nami nam v veselje in radost in narodu našem v ponos!

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

III. G. zbornični svetnik M. Pakič poroča o dopisu c. kr. deželne vlade z dné 16. februarja 1886, št. 1875, kateri slóve:

„Pri vis. c. kr. trgovinskem ministerstvu se je sprožilo vprašanje, je-li obrtne pravice pekov obsejajo tudi trgovino z moko in phanjem (grèsom), ali če imajo pravico do te trgovine le trgovci z moko, branjevci, trgovci z živili itd., oziroma peki, če so jo posebej zglasili.

V formalnem oziru bi sicer o tem vprašanji v zmislu § 36. zakona z dné 15. marca 1883, drž. zak. št. 39 najprej c. kr. deželna vlada imela odločevati za vsak slučaj posebej; ker pa vendar ni le možno, marveč skoro gotovo, da bi se v različnih upravnih okrajih različno rešilo to vprašanje, namerava vis. trgovinsko ministerstvo sporazumno z ministerstvom za notranje zadeve rešiti jednako merno to vprašanje. Zaradi tega se prosi slavn. zbornica vsled ukaza vis. c. kr. trgovinskega ministerstva z dné 2. februarja t. l., št. 40832/ex 1885, naj izvoli izraziti svoje mnenje o istinitih razmerah, kako se izvršuje pekovski obrt sam na sebi in v zvezi s trgovino z moko in phanjem (grèsom) v okrajih zborničnem; pri tem naj se meritorično ozira na te točke.

V obrtnopravnem oziru se mora razločevati med onimi peki, kateri so nastopili svoj obrt še, predno je dobil zakon z l. 1859 veljavo, in takimi, kateri so ga nastopili pozneje.

Kar se tiče prve vrste, imajo ti peki po starih določilih tudi še na dalje pravico do trgovine z moko in phanjem (grèsom), ne da bi jim trebalo še to posebno naznaniti.

Gledé radiciranih ali prodavnih pekovskih obrtov je opaziti, da se je v členu VII. zglasilnega patenta k obrtnemu redu samo izreklo, da se realna lastnost teh obrtov ne predružači. Gledé obsega obrtne pravice pa je vendar s temi obrti tako ravnati, kakor z drugimi.

Pekom pa, kateri so še le za veljave obrtnega reda iz leta 1859 ali zakona z dné 15. marca 1883, drž. zak. št. 39, zglasili pekovski obrt, se ne more prisojati pravica do trgovine z moko in phanjem (grèsom) brez posebnega zglasila te trgovine, ker imajo po § 42. obrtnega reda iz l. 1859, katero določilo se s § 36. gori navedenega zakona ni spremenilo, ti obrtovalci po vsebini obrtnega lista le pravico do izvrševanja pekarije, če se v slednjem oziru ni izvršilo posebno zglasilo te trgovine.

Dolžnost pekov, da zglasijo trgovino z moko in phanjem (grèsom), bi tudi s stališča davkoplačevanja ne imelo pomena, ker bi se tudi v tem slučaju davek odmeril od vkupnega obsega vršbe obrta.“

Da bi se to vprašanje zanesljivo rešilo, pričele so se v tej zadevi pozvedbe, ktere so pokazale, da niti v glavnem mestu, niti na kmetih peki niso tržili z moko. Phanja pa, v kolikor se more povzeti iz pozvedeb, peki v Kranjski nikdar niso prodajali.

Ker je bila v prejšnjih časih sploh navada, da so peki kupili žito ter iz njega dali mleti moko za pekarijo, zgodilo se je večkrat, da niso porabili vseh vrst moke, toraj so neporabljeno moko, če jim je bilo prilično, prodali; kot obrtniki pa se niso nikdar bavili s to trgovino. Tudi odkar veljá obrtni red z leta 1859, peki v Kranjski kot obrtniki ne tržijo z moko, in zgodí se toraj zeló redko, da peki prodajajo moko, če pa vendar kateri trži z moko, je za to tudi posebno obdačen.

Da se o obrtni trgovini pekov z moko in phanjem (grèsom) tudi od l. 1860 dalje govoriti ne more, se dá razlagati iz tega, da se peki, kateri so obrt že pred tem letom izvrševali, navadno niso posluževali te pravice, in je zdaj le še 13 pekov v Kranjski, kteri so si pridobili pravico do pekarije še predno je stopil v moč zakon z dné 20. decembra 1859, drž. zak. št. 227. Radiciranih in prodavnih pekovskih obrtov ni v Kranjski.

Na podlagi tega meni odsek, da so pred l. 1860 peki mogli tudi po obrtniško prodajati moko brez posebnega zglasila; pozneje pa je bil samo pridobitni obrtni list merodajen. Odsek predlaga toraj:

Zbornica naj izvoli v tem smislu izreči svoje mnenje.

Predlog se sprejme.

IV. G. zbor. svätinik K. Luckmannu poroča o podaljšani cesarjevič Radolfove železnice do Trsta. Solnograška trgovinska zbornica je namreč doposlala zbornici prepis prošnje, katero je predložila vis. c. kr. trgovinskemu ministerstvu. V tej prošnji se obrača Solnograška trgovinska zbornica do c. kr. trgovinskega ministerstva, naj bi se kolikor možno kmalu visoki poslanski zbornici predložil postavni načrt o napravi direktne železniške zveze od Trsta s cesarjevič Radolfovo železnico in nje neposrednja zveza čez Ture s kako postajo Solnograške gorske železnice v Pongau. Solnograška zbornica se je obrnila do slavne zbornice, naj bi tudi ta vkrenila potrebne korake, da se pospeši že toliko let kot nujno potrebna naprava te železniške črte.

Gospod župan glavnega mesta Celovec poročil je zbornici, da je mestni odbor Celovski uležil pri koroškem deželnem zboru prošnjo zaradi podaljšanja Radolfove železnice čez Celovec in ta je sklenil:

1. Deželnemu odboru se naroča, da prosi vis. vlado, naj se gradnja železnice Divača-Loka kolikor možno kmalu postavno zagotovi ter se prične delo in

2. da se ta železnica od Loke skozi Rožno dolino do Celovca podaljša in se v ta namen zakažejo tehnična dela, oziroma se dopolnijo.

Dalje opozarja gospod poročevalec na nujni predlog, kterega je stavil gosp. poslanec ekselencia baron Schwegel v kranjskem deželnem zboru dne 20. januarja 1886, kateri se glasi:

„Z ozirom na rastoče težave, ktere se vsled gibanja zdanje trgovinske politike stavijo na pot prometu čez državno mejo po suhem in z ozirom na posebne ovire, ktere se stavijo na pot razvoju našega prometa po morju zaradi nedovoljnih zvez naših morskih obalij z notranjimi deželami in njih naravnim trgovinskim ozemljem in ktere v vnanjem trgovinskem prometu, kateri bi mogel preteče, splošno propadanje kmetijstva uspešno braniti, našo konkurenco občutljivo ovirajo in večkrat preprečijo; z ozirom na to, da bi se tem velikim nedostatom le s hitrim dogradenjem druge primerne in kratke direktne zveze od Trsta s severo-zapadom države in z deželami srednje Evrope sploh vspešno moglo v okom priti in da bi se sklepom péage-pogodbe za progo Ljubljana-Divača zdanjem položaju in zadostni zvezi ravno tako malo moglo ugoditi, kakor se ne more iz drugih vzrokov pač nič več ozirati na novo gradnjo Predelske železnice, in z ozirom na to, da se smé pričakovati, da se bode na te prometno-politične želje in potrebe, ktere so opetovano povdarjale planinske dežele, kakor tudi Trst in Istra in kterih velika in splošna korist za državo se je priznavala tudi od druge strani, — ozirala c. kr. vlada, kakor tudi zakonodavni faktorji, naroča se deželnemu odboru: naj te nazore in želje deželnega zbora vojvodine Kranjske naznani visoki vladi in jo v imenu zastopnikov te dežele prosi: Prične naj se resno misliti na dogradenje Radolfove železnice s kratko in direktno zvezo od Trsta s severo-zapadnimi deželami države in v ta namen naj se storijo potrebni koraki, da se proga Trst-Herpelje-Divača čez ta slednji kraj in čez Razdrto in do Loke podaljša, potem od pripravnega kraja Radolfove železnice, morda od Kranja čez Tržič in čez Ljubelj, napravi zveza s Celovcem in konečno naj se okrajša obstoječa proga z zvezo čez Ture med Thalheimom in Rottenmannom.“

Opirajoč se na to utemeljitev nj. ekselence barona Schwegeln predlaga gosp. poročevalec:

„Slavna zbornica naj izreče svoje soglasje s sklepom kranjskega deželnega zbora ter naj v tem smislu stavi prošnjo do vis. c. kr. trgovinskega ministerstva.“

Predlog se sprejme jednoglasno.
(Dalje prih.)

Domače novice.

(Za Radetzkyjev spomenik) nabralo se je do sedaj že nad 110.000 gld. Ljubljanska mestna občina odločila je svojemu bivšemu častnemu članu 500 gld. Ob enem se je pa sklenilo, da magistrat izdá poziv do prebivalcev kranjske dežele, gledé nabitiranja prostovoljnih doneskov, ki se bodo pri c. kr. deželnem predsedništvu v večjo svoto stekali.

(Mestne blagajnice) so se 26. julija t. l. skontrirale in je dotična komisija vse v redu našla.

Izdajatelj in odgovorni treditnik Josip Jerič.

(V odboru društva za zgradbo delavskih stanovanj v Ljubljani) zastopal bo mestno občino odbornik notar g. Gogola.

(Mrtvega) našli so danes zjutraj oficijala deželnega odbora Hermana Tomana v njegovem stanovanji, poleg njega pa prazno stekleničico karbolne kisline, ki je bila v hiši za zdravilo bolnim otrokom. Ali je tu samomor ali nesreča, kdo vé? Toliko je znano, da je Toman po zavžitih karbolni kislini grozno zarujovel, ko ga je jela v telesu hudo žgati. Dekla zbudivša se, hiti po soseda g. H. Ko g. H. tjakaj pride, je bil Toman že mrtev. Zapustil je petero sirot, štiri dečke in eno deklico, kterim je mati lansko leto umrla. Prepeljali so ga v mrtvašnico k sv. Krištofu.

(C. kr. stavbarskim pristavom) za Kranjsko imenovan je stavbarski praktikant g. Avg. Neumayer.

(Preložena somenja.) Občina Gora na Kočevskem dobila je dovoljenje svoj somenj, kterega je do sedaj vedno imela v ponedeljek po 5. avgustu, od slej na dalje prestaviti na dan 5. avgusta. Občina Studenec v Krškem okraji prestavila je pa z višjim dovoljenjem svoj somenj z 20. junija na 19. junija vsakega leta. Le če bi bila kedaj na kterega tu navedenih dni nedelja, bo somenj drugi dan, v ponedeljek.

(Pogorela je) streha Jeklarjeve hiše na Bledu dne 31. julija. Škode je, kakor „Laib. Ztg.“ piše, 500 gld.

(Železnico) od Zidanega Mostu oziroma tudi iz Sevnice bi rado gradilo neko društvo kranjskih podjetnikov, če se mu bo gradnja dovolila. Delati jo mislijo sto kilometrov daleč iz jedne omenjenih postaj preko Radeč, Mokronoga, Soteske ob Krki, Toplic, Koprivnika in Kolpe do Ogorske meje, kakor to „S. P.“ sporoča.

Telegrami.

Trst, 3. avgusta. V Ricmanjih zbolelo je od 23. julija pa do 2. avgusta za kolero 22 oseb. Od teh jih je 9 umrlo, 7 ozdravilo, 6 se jih pa še zdravi. V Socergi je 130 prebivalcev; od teh jih je zbolelo od 21. do 31. julija 20 za kolero, 5 umrlo, 10 ozdravilo, 5 se jih pa še zdravi.

Reka, 3. avgusta. V poslednjih 24 urah zboleli ste dve osebi za kolero, umrle so pa tri. Vseh skupaj zbolelo je tukaj za kolero 139 oseb, od kterih jih je 84 umrlo.

Pariz, 4. avgusta. Vojni minister pripoznava, da so poslednja tri pisma avtentična. Če prav so ga silili voliti med njegovim prejšnjim načelnikom in republiko, ostal je vendar-le republikanec. Če bodo Aumalovi prijatelji preskočili iz besedi na dejanja, bode on vže vestno svojo dolžnost izpolnil.

Tuji.

2. avgusta.

Pri **Maticu**: Vilj. Hildebrand, trgovec, iz Monakovega. — Deutsch, Mayer, Tribuč, Löwenberg in Raumann, trgovci, z Dunaja. — Josipina Titz, zasebnica, z družino, iz Grada. — Laekner, Enik in Lanici, zasebniki, iz Grada. — R. Stumpf, c. k. poštni uradnik, iz Trsta. — Müller in Wegner, trgovca, iz Trsta. — Josip Ulmann, s soprogo, iz Trsta. — Liebmann, c. k. poročnik mornarice, iz Pulja.

Pri **Stonu**: Artur Hauffe, trgovec, iz Draždan. — H. Buchler, trgovec, iz Esslingena. — Josip pl. Gautsch, c. k. dvorni uradnik, z Dunaja. — Dancor, Hass, Stukhart in Schrecker, trgovci, z Dunaja. — Hubert Paulitske, c. k. uradnik, iz Montona. — Franc Krek, kaplan, iz Žira. — J. Golmajer, kaplan, iz Boh. Bistrice. — Mih. Buberl, c. k. uradnik, in Litije. — Obracaj, c. k. nadporočnik, iz Neustejna. — And. Schleimer, zasebnik, iz Trsta. — Anton Gajšek, zasebnik, z družino, iz Reke. — Jožef Bohinec, oskrbnik, iz Reke. — Artur Leungnik, c. k. častnik mornarice, iz Pulja. — Ghecco in Bosich, trgovca, iz Gorice.

Pri **Avstrijskem caru**: Radoslav Majdič, posestnik, iz Zagreba. — Bart. Černe, učitelj, iz Vrhnike.

Umrli so:

30. julija. Mikl. Morela, ključar, 53 let, kap. — Rok Jeliškar, delavec, 61 let, vodenica.

31. julija. Ign. Mežnar, mlinar, 42 let, Paralisis prognepiva.

3. avgusta. Adolf Cigler, užitnin. paznika sin, 13 mes. Dunajska cesta št. 25, božjast.

V bolnišnici:

29. julija. Ter. Drašler, delavka, 26 let, jetika.

Pri **Bavarskem dvoru**: Jožef Watovz, posestnik, iz Rožiča. — Janez Korošec, posestnik, s hčerjo, iz Št. Petra. — Reza Katholnig, kuharica, iz Zagreba.

Pri **Južnem kotodoru**: Ludovika Božič, zasebnica, iz Zagreba. — S. Willovneder, zasebnica, iz Waidhofena. — Anton Murnik, nadzornik, z družino, iz Maribora. — Romano, zasebnik, s soprogo, iz Milana.

Pri **Virantu**: Anton Peternel, nadučitelj, iz Terbovelj. — Karl Peternel, zdravnik, iz Iga. — Fran Galé, učitelj, iz Št. Jakoba.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		razkoma v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.		734-73	+19-5	sl. szap.	jasno	
3. 2. u. pop.		733-44	+26-5	sl. zap.	sk. jasno	2-40
9. u. zveč.		733-73	+19-4	m. vzh.	oblačno	

Dopoludne jasno, popoldne se je pooblačilo, zvečer se je bliskalo, ponoči je šel dež. Srednja temperatura 21-8° C., za 1-7° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafovo poročilo.)

4. avgusta

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl. 50 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	86 „ 30 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	121 „ 20 „
Papirna renta, davka prosta	102 „ 05 „
Akcije avstr.-ogerske banke	870 „ — „
Kreditne akcije	281 „ 10 „
London	126 „ 10 „
Srebro	— „ — „
Francoški napoleond.	10 „ 01 „
Ces. cekini	5 „ 94 „
Nemške marke	61 „ 85 „

Št. 4973.

Naznanilo.

Zaradi glavnega snaženja uradnih prostorov in zaradi družih potrebnih prav, ostane deželna blagajnica Kranjska za čas od 9. do vštetega 14. avgusta t. l. strankinemu prometu zaprta.

Od deželnega odbora vojvodinje Kranjske.

V Ljubljani, dne 2. avgusta 1886.

Preč. duhovščina, ki bi potrebovala novih in cenih sv. podob, posebno za spomine, ki se navadno ob buri dajo, izvoli naj zahtevati uzorcev pri

Katoliški Bukvarni
v Ljubljani.

Ob enem priporočamo svojo zalogo rožnih vencev, svetinjc in škapulirjev vsake vrste. (6)

V našem založništvu je izšla in se dobiva po vseh knjigotržnicah knjiga:

Kurzgefasste
Geschichte Krains

mit besonderer Rücksicht auf Cultur-Entwicklung.

Von

August Dimitz.

10 fl. v 8°.

Cena mehko vezani knjigi je 80 kr., elegantno v zlatem obrezku vezana stane 1 gld. 50 kr

Čislani gospod pisatelj podaje nam v omenjeni knjigi pregledno in skupno, nič važnega prezirajočo, objektivno podobo povestnice naše ožje domovine, koje bode vsak domoljub gotovo kot dobro došlo in z veseljem marljivo prebiral.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed Bamberg

knjigotržnica

v Ljubljani na Kongresnem trgu.

Zdatno pod fabriško ceno znižano

(1) izvršuje naročila iz katere koli fabrike

za točno plačilo ali na obroke

„Zastop kmetijskih strojev za slovenske pokrajine“

pri A. Debevcu v Ljubljani (Gradišče, Hilšerjeve ulice št. 3.)

Od vsake kupčije za „Narodni dom“ primeren odnos.

Ceniki mlatilnic, slamoreznic, žitnih čistilnic, vinskih tlačilnic, grozdnih mlinov i. t. d. brezplačno in franko.